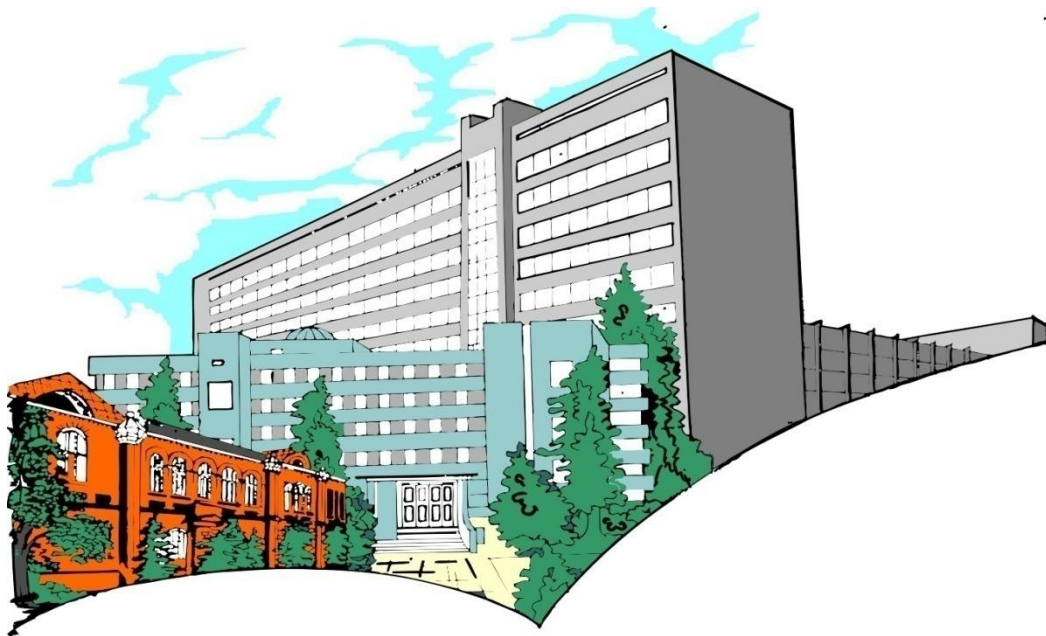

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет**

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

Випуск 7

Херсон
2022

УДК 378.4

С 88

Затвердила вчена рада Херсонського державного університету
(протокол від 28.02.2022 р. №14)

Голова редакційної колегії:

Сергій Омельчук, перший проректор.

Члени редакційної колегії:

*Наталія Головка, Сергій Думасенко, Наталія Ільїна, Тетяна Козакова,
Тетяна Попович, Сергій Сімченко, Оксана Москвичова, Людмила Харченко-Баранецька,
Олександр Черемісін, Юлія Юріна.*

Студентські наукові студії: збірник наукових праць.

Херсон: ХДУ, 2022. Вип. 7. 48 с.

ISBN 978-617-7090-32-7

У збірникові представлено результати наукових досліджень здобувачів вищої освіти у царині економічних, технічних та гуманітарних наук.

ISBN 978-617-7090-32-7

© ХДУ, 2022

ЗМІСТ

Блажко В. О. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНОЇ ЛЕКСИКИ В АНГЛОМОВНИХ СЕРІАЛАХ: НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОМОВНОГО ПЕРЕКЛАДУ СЕРІАЛУ «HOW TO GET AWAY WITH MURDER/ ЯК УНИКНУТИ ПОКАРАННЯ ЗА ВБИВСТВО».....	4
Гаврилюк Т. В. СТАТЕНЕ ВИХОВАННЯ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ЗАСІБ ПОПЕРЕДЖЕННЯ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА ПРОТИ НЕЇ.....	9
Зверяк Є. Ю. ТЕМА ВІЛ/СНІДУ В УКРАЇНСЬКОМУ МЕДІАПРОСТОРІ (ПРАВОНАХИСНИЙ АСПЕКТ).....	12
Ільїна Т. О. ЕСТЕТИЗАЦІЯ ТА ТЕАТРАЛІЗАЦІЯ ЯК СКЛАДОВІ КУЛЬТУРИ ПОСТМОДЕРНІЗМУ.....	15
Коршун Ю. К. ОСОБЛИВОСТІ РЕКРЕАЦІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ МОРСЬКОГО БЕРЕГА КІНБУРНЬСЬКОГО ПІВОСТРОВА	17
Костюк Н. В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДОТРИМАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ЖІНОК- ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВИЦЬ ЗСУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	22
Мазур Д. В. ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛЬНОЇ ТА НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ДІТЕЙ ЗІ СПЕКТРОМ АУТИСТИЧНИХ ПОРУШЕНЬ	25
Мазур Д. В. МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАЦІЇ У ДІТЕЙ ІЗ РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ	29
Пуняк Д. Р. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНИХ ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ ТЕРМІНІВ (НА ОСНОВІ УКРАЇНСЬКОМОВНОГО ПЕРЕКЛАДУ ГОТИЧНОЇ ПОВІСТІ Р. СТВЕНСОНА «THE STRANGE CASE OF DR. JEKYLL AND MR. HYDE»/ «ХИМЕРНА ІСТОРІЯ ДОКТОРА ДЖЕКІЛА ТА МІСТЕРА ГАЙДА» М. СТІХИ).....	32
Раєв Д. Г. САМОКОНТРОЛЬ ЗА СТАНОМ ЗДОРОВ'Я УЧНІВ ПІД ЧАС САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ.....	36
Резнік К. С. ПЕРСПЕКТИВА РОБОТОТЕХНІКИ ЯК ЧАСТИНИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	38
Саніна К. А. ЖІНКА СЕРЕДНЬОГО ВІКУ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН: ГЕНДЕРНО-ВІКОВИЙ АСПЕКТ	40
Шамаль Д. О. ПРО ПРИРОДУ Й ФУНКЦІЇ АКТИВНИХ ДІСПРИКМЕТНИКІВ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	44
Відомості про авторів	47

3. Никольская О. С., Баенская Е. Р., Либлинг М. М. Аутичный ребенок. Пути помощи. М. : Теревинф, 1997. 342 с.
4. Пахомова Н. Г., Кононова М. М. Спеціальна психологія : навчальний посібник для студентів спеціальності 6.010105 – "Корекційна освіта". ПНПУ ім. В.Г. Короленка. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2015. 357 с.
5. Скрипник Т.В. Феноменологія аутизму: Монографія. К. : Видавництво "Фенікс", 2010. 320 с.

УДК 376-056.34:616.896]:316.77:159.9.07

Мазур Д. В.

Наукова керівниця – професорка Яковлева С.Д.

МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАЦІЇ У ДІТЕЙ ІЗ РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ

***Анотація.** Передумовою успішної корекційно-розвивальної роботи з формування комунікативних умінь та навичок є ретельне дослідження наявних здібностей дитини з аутистичним типом розвитку. Основну частину інформації можна отримати від батьків дитини за допомогою анкет та опитувальників. Початковим методом у роботі з дітьми із розладами аутистичного спектру є спостереження, під час якого можна зібрати багато інформації про рівень сформованості комунікативних умінь та навичок дитини. Для ефективного дослідження потрібно застосовувати методи діагностики, направлені на дітей з таким діагнозом. За допомогою різноманітних методик можна детально вивчити стан сформованості різних сфер розвитку дітей із РАС.*

***Ключові слова:** розлади аутистичного спектру (РАС); діагностика; комунікація; комунікативні навички.*

Дослідження проблем комунікативного розвитку дітей із розладами аутистичного спектру здійснюються у багатьох напрямках: психологічному, педагогічному, психіатричному, психоневрологічному, лінгвістичному тощо. Це питання дуже важливе, бо взаємодія зі соціумом є однією з умов формування та функціонування людини як особистості.

Комунікація визначається як елемент спілкування, що допомагає людині вступити у контакт з навколишнім середовищем, обмінюватися інтересами, думками та переживаннями. Цей процес забезпечуються шляхом передачі повідомлення від комунікатора (джерело інформації) до реципієнта (отримувача інформації) за допомогою комунікативних засобів.

Засоби комунікації поділяють на дві групи. Вербальна передбачає використання мовлення для забезпечення спілкування між людьми. Невербальна виступає заміном мовленнєвої діяльності, що відбувається за допомогою жестів, систем символів та знаків, а також може доповнювати словесне повідомлення мімікою, емоціями, поглядом тощо. Головною особливістю другої групи засобів комунікації є те, що вона здійснюється за участю різних сенсорних систем (зір, дотик, смак, слух, нюх) [2].

Комунікативна діяльність виступає важливим компонентом повноцінного психічного становлення особистості, тобто під час спілкування відбуваються процеси пізнання оточуючого середовища, формування знань та умінь засвоєння соціального досвіду інших людей.

Ровиток мовленнєвої діяльності залежить від прагнення дитини взаємодіяти із оточенням, а у дітей з аутистичним типом розвитку наявні труднощі у встановленні контакту з іншими членами соціуму. Тому затримка або взагалі відсутність мовлення в таких дітей дуже ускладнює розвиток комунікації.

Каліннікова Л. зазначає, що діти, які страждають на дефіцит комунікативної діяльності, як наслідок, мають труднощі в розумінні однолітків та дорослих, стають байдужими до ситуацій, що відбуваються в навколишньому середовищі [2].

Формування комунікативної діяльності у дітей із розладами аутистичного спектру є дуже важливою умовою їх соціалізації. Передумовою успішної корекційно-розвивальної роботи над комунікативними вміннями та навичками є ретельне дослідження наявних здібностей дитини з аутистичним типом розвитку [2].

Початковий етап дослідження комунікативних умінь та навичок дитини проводиться за допомогою методу інтерв'ювання батьків (або людей, які опікуються дитиною). Опитування має містити запитання про соціальну поведінку, вербальну та невербальну комунікацію, а також питання, які потребують описової відповіді. Дані, які можна отримати з анкетування батьків дітей із аутистичним типом розвитку, мають містити інформацію про:

- 1) інтереси дитини, предмети та види діяльності, якими дитина цікавиться;
- 2) засоби, що використовує дитина для встановлення контакту з батьками;
- 3) способи привертання уваги та прохання допомоги;
- 4) рівень розвитку мовлення дитини та його розуміння;
- 5) рівень взаємодії дитини з батьками та однолітками;
- 6) поведінка дитини при спробах контакту незнайомих для неї людей тощо [1].

Завдяки цим даним можна розробити подальшу діагностику мовленнєвої функції та комунікації дітей зі спектром аутичних порушень. Опитувальник для батьків допоможе зібрати значну частину інформації про форми та способи взаємодії з дитиною із РАС. Ці дані повинні якісно бути проаналізованими, щоб визначити особливості поведінки дитини [3].

Ще однією методикою збору інформації за допомогою батьків є опитувальник ADI-R. Це інтерв'ю, яке спрямоване на дослідження розладів дитини у таких напрямках: поведінка; мовленнєва діяльність; соціальна взаємодія; стереотипність та стійкі інтереси. Час опитування становить півтори або дві години. За допомогою цієї методики можна встановити психологічний вік дитини від двох років [3].

Скринінгова діагностична методика SQR (соціально-комунікативний опитувальник) складається з 40 питань в трьох напрямках: соціальна взаємодія; спілкування; обмежені, повторні та стереотипні шаблони поведінки. Методика вміщує у собі дві частини: опитування «Протягом життя» та «В даний час» (на основі поведінки в останні 3 місяці). Заповнюють анкету батьки дітей із РАС від 4 років) [3].

Спостереження – метод отримання інформації про стан розвитку комунікативної діяльності дітей із розладами аутистичного спектру в комунікативному середовищі. Цей метод доцільно буде застосовувати в різних ситуаціях, де поведінка дитини в силу її особливостей соціальної взаємодії буде змінюватись, а саме: вдома, де дитині буде затишно і все знайомо; в соціальних ситуаціях; під час контакту з однолітками та незнайомими людьми. За допомогою такого підходу педагог може максимально дослідити рівень розвитку комунікативної та мовленнєвої діяльності. Особливо в незнайомих для дитини місцях та випадкових ситуаціях.

Комунікативну поведінку оцінюють за трьома критеріями:

- 1) зміст – смислове (семантичне) значення повідомлення;
- 2) форма – засоби комунікації, завдяки яким відбувається передача інформації (жести, слова, картки, символи тощо);
- 3) використання (ціль, мотив та функція повідомлення) [1].

Стернін І. визначив такі параметри аналізу комунікативної поведінки під час спостереження:

- 1) Характеристика комунікативної активності (наявність ініціативи дитини та характер вступу у соціальний контакт; відмінності у спілкуванні з рідними та незнайомими людьми; наявність реакції відповіді на комунікації тощо).

2) Адресат спілкування (на кого спрямована комунікація дитини: близькі, однолітки, інші люди; хто займає чільне місце у сприйманні дитини).

3) Зміст спілкування (характер (предметний, емоційний, пізнавальний) та сенс запитань і повідомлень в процесі комунікативної діяльності).

4) Ступінь сформованості «схеми бесіди» (встановлення контакту; передача інформації; завершення бесіди).

5) Характеристика використаних у процесі спілкування невербальних засобів (жести, міміка, зоровий контакт, рухи та пози тіла, символи; наскільки дитина активна у використанні цих засобів).

6) Аналіз мовленнєвих засобів [2].

Спостерігаючи за дитиною у комунікативному середовищі, важливо визначити її можливості для комунікації. Наскільки воно може надати дитині перспективи для взаємодії, буде залежати результат комунікативної діяльності. Оточення має адаптувати власні засоби спілкування до можливостей дитини. Під час спостереження визначається не тільки хід корекційно-розвивальної роботи з дитиною, а й співпраці з батьками [1].

Діагностика комунікативного розвитку – важливий етап в процесі соціалізації дітей із РАС. Він потребує багато часу, ретельно відібраних методів та співпрацю усіх членів супроводу. Краще дослідити комунікативні здібності дітей з аутистичним типом розвитку допоможе застосування вузьконаправлених методик саме на цю нозологію.

Шкала оцінювання проявів дитячого аутизму (CARS) дозволяє дослідити дітей з розладами аутистичного спектру, відрізнити їх від дітей з іншими порушеннями та виявити наявний рівень розвитку. Вона складається з 15 пунктів, які допомагають дослідити взаємини дитини з людьми, емоційні реакції, володіння тілом, адаптованість до змін, чуттєві реакції, їх використання, тривожні стани, вербальну та невербальну комунікацію тощо. Кожний критерій оцінюється від 1 до 4 балів. Сума балів по всій шкалі дає змогу виявити наявність чи відсутність порушень аутистичного спектру. Ці дані дають нам можливість визначити характер корекційної роботи [3].

Шкала адаптивної поведінки Вайленда (VABS) використовується для оцінки рівня соціального розвитку дітей зі спектром аутистичних порушень. Повсякденна діяльність дитини, що характеризується взаємодією з іншими людьми, визначається адаптивною поведінкою. Дана методика складається з чотирьох частин:

- 1) комунікативна шкала;
- 2) шкала щоденних життєвих навичок;
- 3) шкала соціалізації;
- 4) шкала моторних навичок.

Результат проходження даної шкали дозволяє ретельно вивчити розвиток особистості дитини за чотирма критеріями та рівень адаптованої поведінки.

Існують також методики для дослідження розвитку мовленнєвої діяльності дітей зі спектром аутистичних порушень:

1) Клінічна оцінка розуміння мовлення (Miller J. F., Paul R. 1995) визначається за допомогою дій з предметами, вказування на них та поведінкових проявів для дітей від 8 місяців до 10 років.

2) Тест розуміння мовлення на слух (Cargow-Woolfolk E. 1985) проводиться за допомогою оцінювання розуміння значення слів, морфології та структури речення. Призначений для дітей від 3 до 10 років.

3) Анкета комунікативного розвитку Мак Артур-Бейтс (MCDI) допомагає зібрати інформацію про мовленнєві та комунікативні навички. Поділяється на такі частини: «Слова та жести» (від 6 до 18 міс.); «Слова та речення» (від 16 до 30 міс.); «Словник та граматики» (від 30 до 37 міс.) [1].

Під час проведення діагностики важливо звертати увагу на рівень сформованості невербальної комунікації у дітей з аутистичним типом розвитку. Використання дитиною цих комунікативних засобів допомагає визначити здатність до взаємодії з навколишнім

середовищем. Також можна дізнатися про рівень розуміння дитиною невербальних сигналів, що подаються їй іншими людьми.

За результатами сумлінного дослідження корекційний педагог отримує змогу розробити подальшу корекційно-розвивальну роботу з формування комунікації дітей із розладами аутистичного спектру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Куценко Т. О. Розвиток комунікації у дітей з аутизмом: методичні рекомендації. К. : 2012. 28 с.
2. Марченко І. С. Діагностика комунікативних здібностей дітей із ТПМ. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія, 2012. Вип. 21. С. 174-178.
3. Островська К. О., Качмарик Х. В., Дробіт Л. Р. Основи діагностики дітей з розладами аутистичного спектра.: навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 124 с.
4. Скрипник Т.В. Феноменологія аутизму: Монографія. К. : Видавництво “Фенікс”, 2010. 320 с.

УДК 913.46

Пуняк Д. Р.

Наукова керівниця – кандидатка філологічних наук, доцентка Хан О.Г.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНИХ ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ ТЕРМІНІВ (НА ОСНОВІ УКРАЇНСЬКОМОВНОГО ПЕРЕКЛАДУ ГОТИЧНОЇ ПОВІСТІ Р. СТВЕНСОНА «THE STRANGE CASE OF DR. JEKULL AND MR. HYDE»/ «ХИМЕРНА ІСТОРІЯ ДОКТОРА ДЖЕКІЛА ТА МІСТЕРА ГАЙДА» М. СТРИХИ)

У статті розглядаються типи медичних і психологічних термінів за структурою та підходами до перекладу, що застосовуються фахівцем під час роботи з ними. Під час досліджень використовувались оригінальний текст готичної повісті шотландського письменника Р. Стівенсона «The Strange Case of Dr. Jekyll and Mr. Hyde» та переклад українською Максима Стріхи «Химерна історія доктора Джекіла та містера Гайда». Здійснено порівняльний аналіз для виявлення певних особливостей та факторів, на які потрібно звертати увагу. Також у статті приділяється увага до питання збереження авторського стилю при створенні перекладу.

Ключові слова: медичні терміни, психологічні терміни, перекладацькі способи та прийоми, авторський стиль, художній переклад.

Роберт Стівенсон не був занадто популярним письменником та не зазнав шаленої слави у Європі як у XIX столітті, так і в наші часи, але цю повість українською мовою перекладали такі фахівці, як Катерина Плугатир та Дубова Тетяна, але саме переклад цього художнього твору Максима Стріхи 1995-го року відрізняється і вважається проявом справжнього професійного підходу до роботи.

Щодо особливостей розвитку англійської медичної термінології, то як і будь-яка інша галузь знання, вона має певні риси і свою класифікацію. У готичній повісті «The Strange Case of Dr. Jekyll and Mr. Hyde» є достатня кількість наукових термінів з галузей медицини та психології, адже сюжет розгортається навколо доктора медичних наук. Словники з медичною термінологією належать до інтенсивно прогресуючих явищ у розвитку англійської мови, тому більшість лексики, що була використана в тексті оригіналу, уже становить певний інтерес із точки зору перекладу.